

SACRED PRACTICE OR STUPID CUSTOM? THE ROLE AND LIMIT OF *MINHAG* IN HALAKHAH

PART I: WHAT ARE *MINHAGIM*? AND HOW IMPORTANT ARE THEY?

1. Responsa Tosafot, §11

Minhag is an anagram of *gehinnom*.

1. שו"ת בעלי התוספות סימן יא
מנהג זה 'גהנם' למפרע.

2. Responsa Rashba Vol. V, §286

The customs of a community are Torah and one can say that a custom can override halakhah.

2. שו"ת הרשב"א חלק ה סימן רפו
ומנהגם של קהלות תורה היא ובכל כיוצא בזה
יש לומר מנהג מבטל הלכה.

3. Mishnah, Pesachim 4:1

In a place which is accustomed to performing *melakhah* on Erev Pesach until midday – they may do so. In a place which is not – they may not. If one is traveling from a place where they do to a place where they don't, or a place where they don't to a place where they do – one must observe the stringencies of the place where one came from and from where they are going. And one should not do something different so as not to cause strife. ...

3. משנה פסחים פרק ד משנה א
מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד
חצות – עושין. מקום שנהגו שלא לעשות – אין
עושין. ההולך ממקום שעושין למקום שאין
עושין, או ממקום שאין עושין למקום שעושין
– נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי
מקום שהלך לשם. ואל ישנה אדם מפני
המחלוקת. ...

4. Rosh, b. Pesachim 4:3

A person who is accustomed to prohibit something that is permitted, either to protect the commandment or for ascetic reasons, they cannot be absolved of their custom because it is as though they made a vow.

4. רא"ש מסכת פסחים פרק ד סימן ג
אדם שנהג איסור בדבר המותר לסייג
ולפרישות – לא יתיר לו החכם המנהג ההוא
ממילא דהוי כמו נדר.

5. Numbers 30:3

If a person makes a vow to the Lord or takes an oath imposing an obligation on themselves, they shall not break their pledge; they must carry out all that has crossed their lips.

5. במדבר פרק ל פסוק ג (פרשת מטות)
אִישׁ כִּי יָדַר נֶדֶר לַיהוָה אוּ הִשָּׁבַע שְׁבַע לְאִסּוּר
אִסּוּר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיֵּצֵא מִפִּי
יַעֲשֶׂה:

6. Babylonian Talmud, Nedarim 15a

It was taught: Those that are permitted, yet others are accustomed to prohibiting for themselves, one cannot absolve them of their custom, as it is written “they shall not break their pledge.”

7. Responsa Rashba, Vol. III, §236

Regarding those who are accustomed to prohibiting for themselves that which is permitted as a protection – it is possible that this is more stringent than a vow or an oath, for regarding these one can be absolved. But one who is accepting upon themselves a prohibition regarding what is permitted as a protection from another prohibition, they have accepted a prohibition like those in the Torah, which can never be abrogated. Thus, *Chazal* state, “those that are permitted, yet others are accustomed to prohibiting for themselves, one cannot absolve them of their custom.”

8. Babylonian Talmud, Pesachim 50b

Bnei Baishan were accustomed to not travel [to market day] from Tyre to Sidon on Shabbat eve. Their later generations came before R. Yochanan. They said: our forebears were able to do so, but we cannot [as we need the income]. He said to them: your ancestors already accepted this upon themselves, as it is written: “My son, hear your father’s rebuke and do not abandon your mother’s teaching” (Prov. 1:8).

9. Leviticus 18:3

You shall not copy the practices of the land of Egypt where you dwelt, or of the land of Canaan to which I am taking you; nor shall you follow their laws.

6. תלמוד בבלי מסכת נדרים דף טו.

והתניא: דברים המותרין, ואחרים נהגו בהן, איסור – אי אתה רשאי להתירן בפניהם, שנאמר “לא יחל דברו”.

7. שו"ת הרשב"א חלק ג סימן רלו

וכל מי שנוהג איסור בדבר המותר לגדר – אפשר שהוא חמור מן הנדר והשבועה, שהנדרים והשבועות נשאלין עליהם ומתירין להם. ואלו מי שנוהג איסור בדברים המותרין כדי לעשות לו גדר בפני האיסור – קבלו על עצמן כאיסורין שאסרתן התורה שאין לו היתר לעולם. לפיכך אמרו “דברים המותרין ואחרים נהגו בהן אסור נשאל אין מתירין לו”.

8. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נ:

בני ביישן נהוג דלא הוו אזלין מצור לצידון במעלי שבתא. אתו בנייהו קמיה דר' יוחנן, אמרו לו: אבהתין אפשר להו, אנן לא אפשר לן. אמר להו: כבר קיבלו אבותיכם עליהם שנאמר (משלי א, ח) “שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך:”

9. ויקרא פרק יח פסוק ג (פרשת אחרי מות)

כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְכַמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבַחֲקֵיהֶם לֹא תֵלְכוּ:

10. Rama, S.A. Y.D. 178:1

But all of these [restrictions] apply only to things that non-Jews do for the sake of licentiousness. For example, they are accustomed to wearing red clothing, which is official clothing, and other clothing that is similarly immodest. [These restrictions also apply] to things that they are accustomed to doing because of a custom or rule that does not have any reason, out of concern for the prohibition of “ways of the Amorites,” and that it has the blemish of idol worship inherited from their ancestors. But things that they are accustomed to doing for a useful purpose – such as their custom for expert doctors to wear particular clothing so that the doctors will be recognized as specialists – one is permitted to wear such clothing.

10. רמ"א, שו"ע יו"ד סימן קעח ס"ק א

וְכָל זֶה אֵינוֹ אֲסוּר אֲלֵא בְּדָבָר שֶׁנֶּהְגּוּ בוֹ הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לְשֵׁם פְּרִיצוֹת, כְּגוֹן שֶׁנֶּהְגּוּ לְלַבֵּשׁ מְלַבוּשִׁים אֲדָמִים, וְהוּא מְלַבוּשׁ שָׂרִים וְכַדוּמָה לְזֶה מִמְּלַבוּשֵׁי הַפְּרִיצוֹת, אוֹ בְּדָבָר שֶׁנֶּהְגּוּ לְמַנְהֵג וְלַחֵק, וְאֵין טַעַם בְּדָבָר דֹּאכָא לְמִיחָשׁ בֵּה מְשׁוּם דְּרַכֵּי הָאֱמֹרִי וְשִׁישׁ בוֹ שֶׁמֶץ עֲבוּדַת כּוֹכָבִים מֵאֲבוֹתֵיהֶם, אֲבָל דָּבָר שֶׁנֶּהְגּוּ לְתוֹעֵלַת, כְּגוֹן שֶׁדָּרְכָן שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא רוֹפֵא מְמַחָה יֵשׁ לוֹ מְלַבוּשׁ מִיְחָד שֶׁנִּכָּר בוֹ שֶׁהוּא רוֹפֵא אֲמֹן, מְתָר לְלַבְּשׁוֹ.